

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Program sofinancirajo Ministrstvo za zdravje RS, FIHO in MOM

NOVICE MREŽE NVO ZA ZDRAVJE IN OSTALE NOVICE

[Mobilna aplikacija ŠUR](#)

Ali poznate mobilno aplikacijo ŠUR (šola, ulica, razvoj) za mlade? Aplikacijo smo razvili z namenom pomoči mladim in mlajšim odraslim na področju zmanjšanja rabe psihoaktivnih snovi (tobaka in alkohola), zdrave prehrane in gibanja ter pozitivne samopodobe.

Uporabniki lahko postavijo anonimno vprašanje s področja vseh naštetih tem in strokovnjaki jim bodo odgovorili. Aplikacija je na voljo za prenos na povezavi: <https://sur.zadihaj.si>.

[Svetovni dan voda – 22. marec](#)

22. marca vsako leto obeležujemo svetovni dan voda. Letošnji slogan kampanje, ki poteka pod vodstvom Organizacije Združenih narodov, je »*Voda za mir*«. Cilj slogana je ustvarjanje pozitivnega učinka valovanja: spodbujanje harmonije, ustvarjanje blaginje in gradnja odpornosti na skupne izzive. OZN želi z letošnjo kampanjo opozoriti, da voda ni le vir, ki ga uporabljamo in za katerega tekmujemo, ampak je **človekova pravica, ki je neločljivo povezana z vsemi vidiki življenja**. 22. marec je bil razglašen za svetovni dan voda na generalni skupščini OZN leta 1993.

[Svetovni dan tuberkuloze – 24. marec](#)

24. marca vsako leto obeležujemo svetovni dan tuberkuloze. Slogan letošnje kampanje Svetovne zdravstvene organizacije za svetovni dan tuberkuloze je »*Da! Tuberkulozo lahko odpravimo!*«. Slogan prenaša sporočilo upanja, da je mogoče z vodstvom na visoki ravni, povečanimi naložbami in hitrejšim sprejemanjem novih priporočil Svetovne zdravstvene organizacije vrniti se na pravo pot v boju proti epidemiji tuberkuloze. Leta 2023 so se voditelji držav na srečanju ZN leta 2023 zavezali, da bodo pospešili napredek pri odpravljanju tuberkuloze. Na podlagi tega se letošnja kampanja osredotoča na spreminjanje teh zavez v konkretna dejanja.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Program sofinancirajo Ministrstvo za zdravje RS, FIHO in MOM

[Svetovni dan zdravja – 7. april](#)

Letošnja kampanja Svetovne zdravstvene organizacije za **svetovni dan zdravja, ki ga obeležujemo vsako leto 7. aprila**, nosi slogan »*Moje zdravje, moja pravica*«. Letošnji slogan je bil izbran z namenom zavzemanja za pravico vseh ljudi, ne glede na to, kje živijo, za dostop do kakovostnih zdravstvenih storitev, izobraževanja in informacij, varne pitne vode, čistega zraka, dobre prehrane, kakovostnega stanovanja, dostojnih delovnih in okoljskih pogojev ter življenje brez diskriminacije.

SZO ugotavlja, da vsaj 140 držav v svoji ustavi priznava zdravje kot človekovo pravico. Vendar pa države ne sprejemajo in ne izvajajo zakonov, ki bi zagotovili, da je njihovo prebivalstvo upravičeno do zdravstvenih storitev. To potrjuje dejstvo, da vsaj 4,5 milijarde ljudi – več kot polovica svetovnega prebivalstva – leta 2021 ni bilo v celoti pokritih z osnovnimi zdravstvenimi storitvami.

[Seznam krvodajalskih akcij v mesecu APRILU najdete tukaj.](#)

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Program sofinancirajo Ministrstvo za zdravje RS, FIHO in MOM

ZANIMIVE NOVICE S PODROČJA ZDRAVJA IN OKOLJA PO SVETU

[Sprejetje novele ZOUTPI](#)

Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o omejevanju uporabe tobačnih in povezanih izdelkov je bil obravnavan na 23. seji Komisije Državnega sveta za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide (7. marca 2024) ter na seji Odbora za zdravstvo (12. marca 2024). Na obeh sejah so **podprli prepoved arome mentola v elektronskih cigaretah in zmanjšanje prehodnega obdobja kadilnic na 1 leto**. Obeh sej se je v podporo noveli ZOUTPI udeležila tudi Mihaela Lovše, predsednica Slovenske zveze za javno zdravje, okolje in tobačno kontrolo.

Vlada Republike Slovenije je [potrdila](#) predlog novele Zakona o omejevanju uporabe tobačnih in povezanih izdelkov sicer že 9. novembra 2023, s čimer je podprla **prepoved arome v elektronskih cigaretah**, z izjemo arome tobaka in mentola. Veseli nas, da smo sedaj dosegli tudi prepoved arome mentola v e-cigaretah.

V SZOTK smo spodbudili in prosili za podporo 24 nevladnih organizacij iz 20 držav, ki so poslale pisma podpore članom Komisije Državnega sveta za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide ter članom Odbora za zdravstvo. Pisma podpore so bila objavljena tudi na spletni strani DZ.

28. 3. 2024 so vsi poslanci v Državnem zboru glasovali v podporo sprejemu novele ZOUTPI. Zakon bo stopil v veljavo takoj 15. dan po objavi v Uradnem listu RS, uporabljati pa se bo začel 30. dan po uveljavitvi. Z novelo ZOUTPI bodo v elektronskih cigaretah in ogrevanih tobačnih izdelkih prepovedane vse arome, razen aroma tobaka. Kadilnice se bodo lahko uporabljale do 31. decembra 2025.

[Dvig trošarin na alkoholne pijače ni več predviden](#)

21. decembra 2023 je Ministrstvo za finance Republike Slovenije dalo v javno obravnavo osnutek novele Zakona o trošarinah. Javna obravnava se je zaključila 14. januarja 2024. Novela je predvidevala **dvig trošarin za alkohol in alkoholne pijače (razen vina) za 25,7 % in dvig**

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Program sofinancirajo Ministrstvo za zdravje RS, FIHO in MOM

trošarin za cigarete za približno 3 %. Novela je prav tako predvidevala zvišanje trošarin za elektronske cigarete za 1,5-krat, za tobak za segrevanje pa za dobro tretjino.

Konec februarja 2024 je Ministrstvo za finance dalo predlog novele zakona v vladni postopek ter ga objavilo na spletni strani. Novi predlog pa ni več vključeval zvišanja trošarin za alkohol in alkoholne pijače. Na ministrstvu so dejali, da bo to **predvidoma obravnavano v paketu širših davčnih sprememb**.

[Uživanje alkohola poveča tveganje za nastanek raka dojk](#)

Uživanje alkohola je glavni dejavnik tveganja za najpogostejšega raka pri ženskah, raka dojk. Nizka ozaveščenost o tej povezavi pa predstavlja pomembno oviro za preprečevanje raka in izziv za zdravje žensk po vsej Evropi. Glede na nedavno študijo se je le 21 % žensk v 14 evropskih državah zavedalo povezave med uživanjem alkohola in tveganjem za nastanek raka dojk. Ozaveščenost je bila še nižja med moškimi: samo 10 % anketiranih moških je vedelo za to povezavo.

Rak dojk predstavlja velik zdravstveni problem za ženske v evropski regiji Svetovne zdravstvene organizacije z več kot 600.000 primeri v letu 2022. Vloga alkohola kot dejavnika tveganja za raka dojk, ki ga je mogoče preprečiti, je odločilna. **Za ženske v Evropi je rak dojk primarni rak, ki ga povzroča alkohol, in predstavlja 66 % vseh primerov raka, ki ga pripišemo alkoholu**. Bolj zdravo vedenje bi lahko preprečilo do štiri od desetih novih primerov raka. Vendar so potrebni skupni ukrepi in zavezanost javnemu zdravju, ki presegajo individualno raven, da bi spremenili potek pojavnosti raka in zagotovili, da bodo prihodnje generacije bolje obveščene, bolj zdrave in manj izpostavljene tveganjem, ki jih povzročajo uživanje alkohola.

[Opustitev kajenja zmanjša tveganje za nastanek raka v katerikoli starosti](#)

Obsežna korejska raziskava je pokazala, da **opustitev kajenja zmanjša tveganje za nastanek raka v katerikoli starosti**. Najpomembnejši padec tveganja za nastanek raka je nastopil po prvem desetletju prenehanja kajenja. Možnosti za nastanek raka so se prepolovile pri ljudeh, ki so prenehali kaditi za vsaj 15 let, v primerjavi s tistimi, ki so še naprej kadili. Tveganje za nastanek pljučnega raka pa je padlo še hitreje, zlasti pri tistih, ki so prenehali kaditi, še preden so prišli v srednja leta.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Program sofinancirajo Ministrstvo za zdravje RS, FIHO in MOM

Raziskovalci so analizirali zdravstvene podatke skoraj 3 milijonov Korejcev, ki so imeli zdravstvene preglede od leta 2002 naprej in zabeležili primere raka, vključno z rakom pljuč, jeter, želodca in debelega črevesa in danke, do leta 2019. Tekom raziskave je skoraj 200.000 udeležencem bil diagnosticiran rak.

»Ne glede na starost se je izkazalo, da opustitev kajenja zmanjša tveganje za nastanek raka, zlasti pljučnega raka, opustitev kajenja pred dosegom srednjih let pa vodi do znatnega zmanjšanja tveganja za nastanek raka,« je povedala dr. Jin Kyoung Oh, ki je vodila raziskavo v Korejskem državnem centru za raziskave raka (*National Cancer Center Korea*) blizu Seula v Južni Koreji.

WEBINARJI, KONFERENCE IN OSTALI DOGODKI

[Zaključna konferenca projekta H2O – 5. marec 2024](#)

5. marca 2024 je v Panonski vasi v Moravskih Toplicah potekala zaključna konferenca projekta H2O (Help to Opportunities), ki ga izvajajo Razvojni center Murska Sobota, Ljudska univerza Lendava in Pučko otvoreno učilište Čakovec. Cilj projekta, ki deluje v okviru Erasmus+, je **dvig zdravstvene pismenosti Romov**. Na konferenci so domači in tuji strokovnjaki s področja javnega zdravja, izobraževanja in socialne vključenosti izpostavili pomen osnovne zdravstvene pismenosti v romski skupnosti za integracijo Romov v širšo družbo, vlogo kulturne občutljivosti pri javnozdravstvenih prizadevanjih, inovativne pristope k zdravstvenemu izobraževanju in vpliv izobraževanja na zmanjševanje zdravstvenih neenakosti med romskim prebivalstvom. Dogodka se je udeležila tudi predsednica SZOTK Mihaela Lovše.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Program sofinancirajo Ministrstvo za zdravje RS, FIHO in MOM

NAPOVEDNIK DOGODKOV

[Obeležitev Svetovnega dneva Romov – 4. april 2024](#)

Vsako leto **8. aprila obeležujemo Svetovni dan Romov**. Romsko društvo Romano Pralipe bo ta dan obeležilo z dogodkom v Mariboru 4. aprila 2024, ob 13. uri v Mariboxu. Dogodka se bodo udeležili tudi predstavniki različnih državnih in lokalnih institucij ter lokalnih skupnosti. Po končani svečani prireditvi bodo poskrbeli za tradicionalno romsko pogostitev iz Romske gostilne Romani Kafenava.

[Dogodek »Zdravo na zabavo« - 13. april 2024](#)

Dne 13. 4. 2024 bo SZOTK izvedla aktivnost »Zdravo na zabavo« v sodelovanju z Mestno četrtjo Ivan Cankar in dvema osnovnima šolama (OŠ Franca Rozmana Staneta in OŠ bratov Polančičev).

Številni otroci se zaradi različnih razlogov premalo gibljejo. Na mlade želimo prenesti zdrave načine preživljanja prostega časa in zabave brez kajenja, pitja alkoholnih pijač in uživanja zdravju škodljivih substanc. Poudarek bo na fizični aktivnosti.

Dogodek »Zdravo na zabavo« z »Genialnim varnim programom za vse otroke«, bo potekal 13. 4. od 10.00 do 11.30 v veliki telovadnici OŠ Franca Rozmana Staneta v Mariboru.

Ob dogodku bomo otroke (in starše) seznanili s preventivnimi programi Zveze SZOTK in ob promociji zdravega življenjskega sloga opozarjali na nezdrave in zdravju škodljive razvade ter učinke le-teh na zdravje in razvoj otrok in mladih.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Program sofinancirajo Ministrstvo za zdravje RS, FIHO in MOM

RAZPISI NA PODROČJU ZDRAVJA IN OKOLJA

[Javni razpis »Razvoj programov za duševno zdravje otrok, mladostnikov in mlajših odraslih«](#)

Razpisuje: Ministrstvo za zdravje

Vrednost razpisa: Višina sredstev za sofinanciranje upravičenih stroškov štirih projektov, izbranih za sofinanciranje v okviru javnega razpisa v letih 2024, 2025 in 2026, znaša 2.033.740,00 z DDV.

Rok prijave: 5. 4. 2024

[Javni razpis za sofinanciranje programov za krepitev zdravja v Mestni občini Maribor v letu 2024](#)

Razpisuje: Mestna občina Maribor

Vrednost razpisa: 40.000 EUR

Rok prijave: 8. 4. 2024

[Javni razpis za sofinanciranje projektov večgeneracijskih centrov+](#)

Razpisuje: Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti

Vrednost razpisa: Skupna razpoložljiva višina nepovratnih sredstev za obdobje 2024–2029 znaša največ 24.474.416,00 EUR.

Rok prijave: 15. 4. 2024

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Program sofinancirajo Ministrstvo za zdravje RS, FIHO in MOM

[Obzorje Evropa: Dvostopenjski razpisi za sofinanciranje projektov v okviru pobude za inovativno zdravje](#)

Razpisuje: Evropska komisija

Vrednost razpisa: 83.350.000 EUR

Rok prijave: 23. 4. 2024

[Javni razpis za spodbujanje uvajanja okoljskih in trajnostnih znakov za ponudnike v gostinstvu in turizmu](#)

Razpisuje: Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport

Vrednost razpisa: Skupna višina sredstev, ki je na razpolago za izvedbo predmetnega javnega razpisa, je 300.000,00 EUR.

Rok prijave: 7. 6. 2024